

Preek Avondmaal Lukas 14: 12-24 HSV

Broeders, zusters, gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Wat een verhaal, hè? Die man die een feestmaal organiseert en de één na de ander van de genodigden bedankt voor de eer. En dan, als die genodigden het laten afweten, worden de verminkten, de kreupelen en de armen de feestzaal in gebracht. Kom nou eens kijken.....kijk even mee in die zaal....wat een stelletje armoedzaaiers. Zou die Heer niet weten wat voor vlees hij in de kuip heeft. Maar dat is het nu juist. Hij weet het wel. Hij lijkt er plezier in te hebben om mensen die van zichzelf helemaal niets hebben mee te brengen mogen delen in de feestvreugde.

Die heer heeft in praktijk gebracht wat Jezus even daarvoor gezegd heeft. *Wanneer u een feestmaaltijd gereed maakt, nodig dan niet de mensen die je kunnen terug betalen, je vrienden, je broers, familieleden of rijke burens, maar nodig de armen, verminkten en kreupelen en blinden.*

Als Jezus deze woorden uitspreekt kun je nog denken dat Jezus ons wil duidelijk maken hoe wij met onze arme medemens moeten omgaan. En dat is ook zo, natuurlijk. God wil niet dat wij onze rijke vriendjes voortrekken en de armen en zieken geen plek gunnen. Hier kun je nog alleen denken aan het intermenselijk verkeer. Maar die gelijkenis van die Heer die een feestmaal houdt wil ons laten zien dat het niet alleen gaat om ons intermenselijk verkeer, maar dat dit ook de manier is waarop God zelf met ons mensen omgaat. Ook Jezus zelf nodigt mensen aan tafel die wij er misschien helemaal niet verwachten. Die twee voorbeelden hebben alles met elkaar te maken. Wij mogen de rijken niet voortrekken ten koste van de armen omdat God zelf ook niet zo is! Bij God is alles andersom. De eersten zijn de laatsten en de laatsten zijn de eersten!

Broeders en zusters, vandaag vieren wij het Avondmaal. En ook onder christenen zijn er nog wel eens mensen die zich afvragen of ze wel mogen deelnemen aan de maaltijd. Of ze wel goed genoeg zijn om mee te doen. Als u ook wel eens worstelt met die vraag, dan wil ik u vragen om nog eens naar deze gelijkenis te kijken. Wie zitten daar nu aan die tafel? De armen en verminkten en gekneusden toch?

Als je vooraf aan de uitnodiging aan deze stumperds gevraagd had of zij ook een waardige gast zouden kunnen zijn op het feest van die Heer, wat zouden ze dan gezegd hebben? "Ben je mal, daar ben ik niet goed genoeg voor!" Maar dan komen de knechten van de Heer langs: "jij, mee naar het feest, en jij ook en jij ook....meekomen.

Het is ook voor jou”. En als iemand tegensputtert omdat hij wel zou willen maar het gewoon niet kàn geloven dan wordt hij als het ware gedwongen en bij z'n arm gepakt. “Kom nou maar, je hoeft niet te twijfelen. De Heer wacht je met open armen op. Wees niet bang!” En zo kwam de feestzaal van de Heer vol. Vol met mensen die van zichzelf niets hadden mee te brengen. Mensen die zichzelf onwaardig voelen om aan zo'n deftig feest mee te doen. Maar ze zijn niet onwaardig....ze zijn waardig omdat de Heer ze heeft uitgenodigd. Hij heeft ze waardig verklaard.

Betrek dat nu eens even op u zelf. Als wij straks Avondmaal vieren dan nodigt de Heer geen mensen uit die zelf iets kunnen terugbetalen voor hun redding. Hij nodigt mensen uit die met lege handen komen. Mensen die uit zichzelf onwaardig zijn. We kunnen alleen waardige deelnemers worden, omdat de Heer ons waardig verklaart door ons uit te nodigen. Niet omdat we van onszelf van die brave christenen zijn. Kom nou....!

Misschien moeten we nu toch wel even een uitstapje maken naar die lastige tekst in 1 Corinthe 11:29. Want die wordt in dit verband nog wel eens aangehaald: *..wie op onwaardige wijze eet en drinkt, die eet en drinkt zichzelf een oordeel, omdat Hij het lichaam niet onderscheidt.*

De verkeerde uitleg van deze tekst heeft ervoor gezorgd dat heel veel lieve broeders en zusters de gang naar het Avondmaal nooit hebben durven maken. Er ontstond een indruk dat er in de kerk 'waardige' mensen en 'onwaardige' mensen zijn. De waardige mensen zijn dan de mensen van de geestelijke elite, de mensen die een heel diep zondebesef hebben of mensen die een godsontmoeting in hun leven hebben ervaren als bewijs van echte bekering, dat zijn de mensen waar tegen op gekeken wordt in de gemeente.

Maar dat is nu precies wat Jezus afkeurt. Niet de mensen die van zichzelf 'waardig' zijn, niet de geestelijke elite, niet de mensen die het terug kunnen betalen, maar Jan met de Pet, daar is die maaltijd voor. Mensen die zichzelf helemaal niet waardig vinden. Mensen die als het ware verrast zijn door de uitnodiging. “Ik....maar weet je dan niet hoe ik ben?” “Jawel, dat weet de Heer wel en juist daarom nodigt Hij je uit! Die geestelijke elite heeft geen vergeving nodig, maar jij.”

Die tekst uit Corinthe over dat onwaardig eten gaat niet over mensen die wel of niet waardig zijn. Die tekst gaat over een Avondmaalsviering die op een onwaardige manier verloopt. Want daar in Corinthe was de Avondmaalsviering volledig uit de hand gelopen. Men kende de gewoonte om als gemeenteleden samen te eten. Een

liefdesmaaltijd of Agapè-maaltijd werd zo'n etentje genoemd. En als men dan samen kwam, werd ook het brood gebroken en de drinkbeker rondgedeeld als een herinnering aan het lijden en sterven van de Here Jezus. Waarschijnlijk verliep die viering heel wat informeler dan onze vieringen. Tijdens zo'n maaltijd neemt iedereen wat te eten mee van huis. Mensen die wat rijker zijn ietsjes meer, mensen die wat armer zijn ietsjes minder. Dan is het de bedoeling dat de gemeenteleden op elkaar wachten totdat iedereen er is, en dan wordt het meegebrachte voedsel samen gegeten. Maar ja, de rijken hebben minder lange werkdagen dan de armen. En omdat de rijken ook nog eens in de maatschappij niet gewend zijn om samen met het personeel van één tafel te eten, besluiten de rijken maar vast te beginnen. De armen kunnen de restjes wel opeten, zo gaat het thuis ook. En dan kan het maar zo voorkomen dat de rijken zich al letterlijk klem hebben gegeten en gedronken aan de dure hapjes en drankjes, er zijn er die zelfs te diep in het glaasje hebben gekeken, voordat de armen ook maar één hap hebben gegeten. En in die sfeer moet er dan het Avondmaal gevierd worden. Avondmaal is juist de plaats waar we allemaal gelijk zijn, arm en rijk, ziek en gezond, niemand een streep voor. Die mensen in Corinthe onderscheiden het lichaam niet. Het lichaam, dat weet u wel, dat is de gemeente. Het lichaam van Christus, waar ieder lichaamsdeel z'n functie heeft. De hand kan niet zeggen tegen de voet, ik heb jou niet nodig. En zo kunnen rijken niet doen alsof ze de armen niet nodig hebben bij de Avondmaalsviering. Zo avondmaal vieren is onwaardig. Wie aan een dergelijke maaltijd deelneemt, moet zichzelf maar eens eerlijk onderzoeken of dit wel door de beugel kan. Dus het gaat niet om de vraag of jij wel een waardige deelnemer bent, maar of de maaltijd wel waardig gevierd wordt.

En toch hebben wij dat er vaak wel van gemaakt. En eerlijk gezegd is dat ook wel mijn moeite met een week van voorbereiding op het Avondmaal: we moeten onszelf onderzoeken of wij wel ècht goed genoeg zijn om Avondmaal te vieren. Tijdens een week van voorbereiding kijken we de verkeerde kant op. We kijken naar onszelf in plaats van naar het kruis van Jezus. We gaan een week lang naar onze eigen navel staren om te kijken of we voldoende besef hebben van onze zonden en we gaan ons best doen om een week geen grove zonden te begaan en mocht dat een beetje lukken, ja dan vieren we Avondmaal, dan vinden we onszelf 'geestelijk' genoeg om mee te doen. Maar als we in die week van voorbereiding onszelf weer zijn tegengekomen en ontdekt hebben dat het berouw om onze zonden niet heel groot is en als we, hoewel we ons best deden, opnieuw uit de slof zijn geschoten tegen moeder de vrouw of tegen

onze schatjes van kinderen of als we bij onszelf tot de pijnlijke ontdekking zijn gekomen dat we sommige verleidingen helemaal niet zo heel vervelend vinden, of als we opnieuw in slaap zijn gevallen onder het bidden, dan moeten we ook deze keer voor onszelf maar weer de conclusie trekken dat we onwaardig zijn, prutsgelovigen, en opnieuw slaan we de uitnodiging van de Here Jezus in de wind.

Broeders en zusters, beseft u, dat als we zo met het Avondmaal omgaan, dat we weer heel gauw uitkomen bij wat Jezus zei in de gelijkenis die we vandaag gelezen hebben. Niet de mensen die zelf iets te brengen hebben, maar juist de mensen met lege handen, die mogen komen. Die komen niet iets brengen, die komen iets halen. Troost, bemoediging, vergeving, geloofsversterking om het vol te houden.

Als we aanschuiven aan de tafel met het idee dat ons zondebesef, ons geestelijk leven, ons goede christenleven ons toegang verschaft, dan is dat verkapte hoogmoed, trots met een geestelijk sausje. Het kan zijn dat we elkaar nog wel wat kunnen wijsmaken, maar gelooft u nou echt dat we de Here Jezus iets kunnen wijsmaken?

Vorbereiding op het Avondmaal is niet naar jezelf kijken maar naar Jezus kijken! Je verwonderen over Zijn genade. Je verheugen in het feit dat zelfs jij, jij met jouw onhebbelijkheden, jij met jouw kleingeloof, jij met jouw twijfels, jij met jouw zonden, welkom bent! Avondmaal is vieren dat al die butsen en deuken die jij in je leven hebt opgelopen bij het kruis gebracht mogen worden. Avondmaalvieren is beseffen dat het lichaam en bloed van Christus een VOLKOMEN verzoening is. Je wordt niet verzoend door wat je zelf meebrengt, maar door wat Hij jou aanbiedt! Ik kom met lege handen....Hij vult ze! Genade zo oneindig groot, dat ik, die het niet verdien, het leven vond.....Dat!

Laten we nog even terug gaan naar de gelijkenis van de Here Jezus. Want het is ook niet zo dat iedereen de uitnodiging van de Heer aanneemt. Er zijn mensen die de uitnodiging afwijzen. Het is duidelijk dat het hier niet gaat om mensen die wel graag zouden willen, maar niet durven. Van die mensen zegt Jezus dat je best een beetje dwang mag uitoefenen. Dwing hen om in te gaan. Neem ze als het ware bij de arm mee naar binnen en laat zien hoe groot het hart van de Vader is. Nee, hier gaat het om mensen die andere prioriteiten stellen.

Het is wel interessant om te weten hoe dat ging in die tijd. Als iemand een groot feest houdt dan laat hij eerst altijd een voor-uitnodiging rondgaan. Zo kan hij een beetje een indruk krijgen hoeveel mensen hij straks op z'n feest zal kunnen verwachten. Dat is

handig bij de voorbereidingen. De genodigden geven bij de voor-uitnodiging al aan of ze komen of niet. En als dan alles in gereedheid is gebracht gaat er nog een knecht rond met de definitieve uitnodiging. De mensen hebben dus kunnen weten dat de knecht in aantocht is. Maar dan, nadat ze eerst hebben aangegeven er te zullen zijn, laten ze het met een smoesje afweten. Een stuk land gekocht of een span ossen. Alsof je dat land en die ossen pas gaat bekijken nadat je ze gekocht hebt. Het lijkt me dat je dat voor die tijd doet. Je koopt zoiets pas als je het van te voren goed bekeken hebt. En de ander heeft een vrouw getrouwd. Het lijkt ook niet logisch dat de man dat bij de vooruitnodiging nog niet heeft geweten, dat hij gaat trouwen. Alle drie de genodigden hebben zo hun smoesjes.

Ik geloof dat Jezus hier in de eerste plaats de Joodse leiders op het oog heeft. God heeft door middel van de profeten van het Oude Testament al een voor-aankondiging gestuurd. Ik ga een feest houden, jullie verlossing komt, de Messias is in aantocht. En nu, nu is Johannes de Doper als voorloper van de Messias verschenen met de definitieve uitnodiging. Mensen, jullie moeten komen. De Messias is onder ons. Maar deze Joodse leiders zagen deze Messias niet zitten. Deze vriend van hoeren, tollenaars en zondaars voldeed niet aan hun Messiasverwachting. Jezus zocht geen overgeestelijke schriftgeleerden, Jezus zocht het gekneusde en geknakte op. Mensen die de tikken in het leven hebben opgelopen. Mensen die vermoeid en belast zijn en schreeuwend behoefte aan rust hebben! En zo hebben de Joodse leiders en Schriftgeleerden allemaal hun redenen om niet op Jezus' uitnodiging in te gaan.

Maar we moeten ook weer niet denken dat, nu het hier om de Joodse leiders gaat in deze geschiedenis, wij niet worden aangesproken. Ook wij worden aangesproken. Want het gaat hier wel om prioriteiten stellen. Als de Heer je roept dan moet je wel komen. En dan wil Hij ook nummer één zijn. We leren uit deze gelijkenis dat gemakzucht of laksheid of smoesjes slechte redenen zijn om weg te blijven van de maaltijd of van een kerkdienst. Die kant moeten we hier ook echt benoemen. Het kan en mag niet zo zijn dat materiele dingen als akkers en ossen, of andere mensen, je vrouw of je familie, voorgaan terwijl de Heer je roept.

En nu moeten we elkaar wel goed begrijpen. Het kan best eens zijn dat je incidenteel genoodzaakt bent om een dienst of een avondmaalsviering te verzuimen. Het gaat hier om een houding, om een patroon. In hoeverre is in ons leven de Here Jezus echt onze nummer één. In hoeverre willen we onze keuzes die we in het leven maken laten

bepalen door Hem. En in hoeverre heeft de gemakszucht en laksheid ons te pakken in het maken van keuzes. Als je dat constateert bij jezelf wil ik je in naam van Jezus echt waarschuwen! Je loopt gevaar. In de gelijkenis ging de uitnodiging uiteindelijk naar de anderen toe. De mensen van de straat.

Broeders en zusters, hier staat een tafel klaar. Een tafel voor gewone mensen. Voor doodgewone mensen van honder in een rij. En er is een uitnodiging, om te komen. We hebben gezien in de gelijkenis dat er twee kanten zitten aan die uitnodiging. En wat zeg je nou tegen wie? Dat is altijd lastig. Sommige mensen moet je af en toe heen en weer schudden en anderen moet je als het ware bij de hand nemen en welkom heten. Het gevaar is altijd met zoiets dat mensen die hun leven en hun geloof heel ernstig nemen terugschrikken vanwege die waarschuwing dat er ook mensen zijn die uiteindelijk niet in de feestzaal terecht komen. En andersom zijn er mensen die nogal onverschillig zijn en hun geweten sussen met de gedachte dat als die sloebers van de straat mogen binnenkomen het uiteindelijk met hen ook wel goed komt.

Lastig dus, twee waarschuwingen die zo tegenstrijdig lijken. Wat wil God nu tegen wie zeggen vanmorgen?

Misschien kan onze broeder organist na het AMEN eerst heel rustig het nummer 'Genade zo oneindig groot' te spelen zodat we even tijd hebben voor persoonlijke bezinning.

Wie ben ik: iemand die al te makkelijk Jezus' uitnodiging in de wind sla of ben ik zo'n arme, gekneusde ziel, die wel verlangt naar de Heiland, maar nooit zo goed durft, maar tegen wie Jezus vanmorgen zegt: Kom maar, geliefd kind, je bent welkom, ik wacht op je, zie maar, m'n armen staan wijd open om jou in m'n armen te sluiten. Kom maar, eet en drink, proef dat Ik goed ben. Wees welkom, kom want alle dingen zijn gereed!

AMEN

Juni 2015
G.P. Hartkamp
Wapenveld